

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: DAPABOS ANDRÁS
Levelezési cím: 6503 BAJA SZENT MARGIT u. 99
Telefonszám: 30 / 284 4106
E-mail cím: olaszbar - andras @ jobbi1 - hu.

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése
TÜRÖK ISTVÁN VILÁGOS ORSZÁRZÁSI LÓVAL
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
 agrár- és egészség és életmód épített környezet
élelmiszergazdaság
 ipari és műszaki kulturális örökség sport
megoldások
 természeti környezet turizmus és vendéglátás
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye BAJA
DUNA ÉS SURÓVICA TALÁLKOZÁSA
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
 települési tájegységi megyei külföldi magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása
MELLÉKLET SZERINT
6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett
BAJA ISMERT ÉS ELFOGADOTT SZIMBOLUMA
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források) TÜRÖK ISTVÁN - MAGYAR ÉLETKÉZSÉGVIZUMON
TÜRÖK ÉMLÉKVUMÁ - ALSÓDUNA VÖLGYI VILÁGÜNYI KÖZÖSSÉG, GOOGLE
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

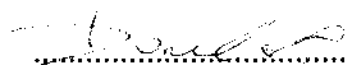
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelési valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott Darabos András (lakcím: 6500 Baja Szt. Margit u. 99.) kijelentem, hogy hozzájárulok a „Türr István kilátó országszólóval” mint nemzeti érték a települési értéktárba történő felvételéhez.

Továbbá hozzájárulok a benyújtott jelöléshez kötelező dokumentumként csatolt fényképek települési értéktárban való nyilvántartásához, felhasználásához, a nyilvánosság felé történő közvetítéshez és a javaslat további felterjesztéséhez.

Baja, 2015. augusztus 9.

Darabos András

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvényben foglaltak alapján

a *Pro Urbe - a Városért Egyesület*

/nevében hozzájárulok és támogatom a

TÜRR ISTVÁN KILÁTÓ ORSZÁGZÁSZLÓVAL

nemzeti érték felvételét

épített környezet kategóriában a

Bajai Települési Értéktárba.

Indoklás: mellékletként csatolva *BATA ERŐK LECSZEBB ÉKESSÉGE.*

A jelölés benyújtásáról előzetes és teljes körű tájékoztatást kaptam.

Baja, 2015. augusztus 3.

támogató aláírás/pecsét

Pro Urbe - a Városért Egyesület
6500 Baja, Pokorny u. 13.
Adószám: 19551243-1-03

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvényben foglaltak alapján

.....*INSZAROVICS ISTVÁN*.....

/nevében hozzájárulok és támogatom a

TÜRR ISTVÁN KILÁTÓ ORSZÁGZÁSZLÓVAL

nemzeti érték felvételét

épített környezet kategóriában a

Bajai Települési Értéktárba.

Indoklás: mellékletként csatolva *Baja legjelentősebb települése*

A jelölés benyújtásáról előzetes és teljes körű tájékoztatást kaptam.

Baja, 2015. augusztus 3.

.....*[Handwritten Signature]*.....

támogató aláírás/pecsét

Baja város Tűrr István tábornok emlékére a Buda
és a Ferenc-csatorna torkolatánál emlékművet állított
fel, melyet egy előlé épített bástyafokon emelt Ország-
zászló egészít ki. Az ünnepi beszédeket Rózsa István ta- 1934 júni 24

Az Országzászló mozgalom története

Megjelent: 2014. június 02

"A magyar zászló szimbóluma, érzékelhető kifejezője a magyar állam eszméjének. Zászlónk sorsa azonos a magyar állam sorsával. A megszállás alatt lévő végekről száműzték, sőt bűnjelként kezelték a magyar zászlót is. A magyar zászlóban tehát érzékelhető módon jelképezve látjuk és tiszteljük a magyar impériumot. Az Országzászló még ennél is többet jelent, ez nem csak szimbóluma a magyar állameszmének, hanem az új harcos eszköze és jelképe annak az elszánt, tántoríthatatlan küzdelemnek, melynek célja az, hogy Szent István birodalmának minden népe és minden talpalatnyi

földje visszakerüljön, és újra egyesüljön az ezeréves magyar impérium alatt." (Dr. Farkas Endre, A Bácskaiak Szövetségének ügyvezető alelnöke)

Az országzászló mozgalom létrehozója a trianoni fájdalom volt, s azon a felismerésen alapult, hogy az ugyanazon nemzethez tartozók összetartozása megmarad akkor is, ha a közösségeket határok választják el egymástól. A nemzeti összetartozás kifejező eszköze így a csonka Magyarország városaiban egy olyan oszlop lett, amelyen félárbocra eresztett magyar zászlót helyeztek el.

A mozgalom életre hívója Urmánczy Nándor, az örmény származású erdélyi politikus, országgyűlési képviselő, a „megalkuvás nélküli magyar” volt, aki 1925-ben hirdette meg az Országzászló Mozgalmat.

A két világháború között az egész Magyarországra kiterjedő mozgalom a budapesti Szabadság téren 1928. augusztus 20-án felállított EreklYES Országzászlóval indult útjára. Két évvel a Szabadság téri emlékhely felavatása után Molnár Ferenc tarcali pedagógus javasolta, hogy Budapest nyomán a többi magyarországi település is állítson országzászlót, minden ünnepen vonják fel, majd a trianoni gyász jeléül engedjék azokat félárbocra. Ennek következtében országos mozgalommá terebélyesedett az országzászló-állítás. Az országzászlók „állandó kelléke” a Trianon előtti utolsó hivatalos közép címer volt, legtöbbször angyalokkal ékesítve. A jelmondata az „Így volt, így lesz!” felirat vagy a zászlón, vagy a talapzaton. Az árbochrúd sokszor sávosan piros-fehér-zöldre volt festve. Tetejét sok helyen díszítette esküre emelt kéz, turulmadár, kettős kereszt vagy Trianon kereszt. Sok helyen díszes lépcső vezetett a talapzathoz.

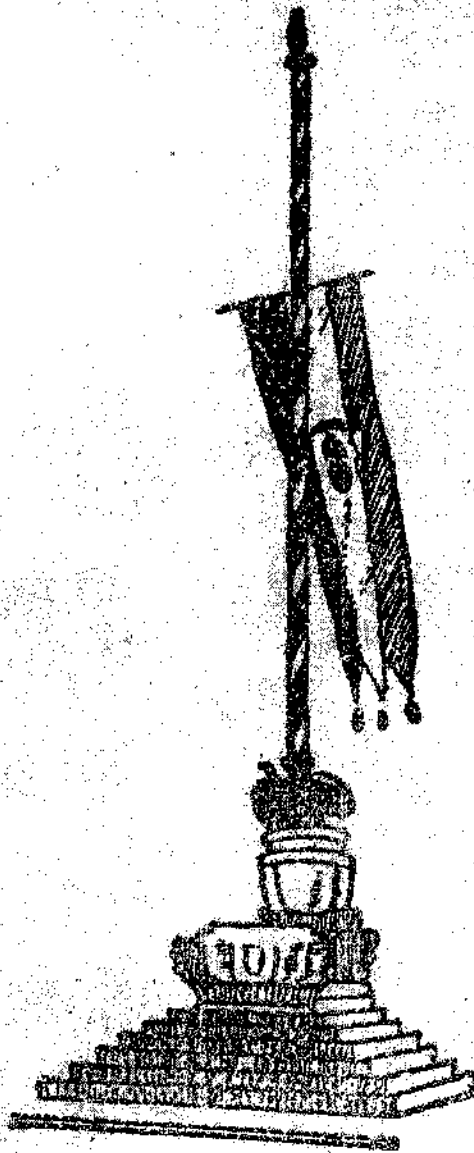
Különleges válfaja az országzászlóknak az ereklYES országzászló, amelyeknél a történelmi Magyarország területéről összegyűjtött föld került elhelyezésre.

A két világháború közötti Magyarországon minden „magára valamit adó” település felállította saját országzászlóját. Így aztán az eltelt alig másfél évtized alatt mintegy ezer helyen avattak országzászlót, így fejezve ki a trianoni döntés elleni tiltakozást és a nemzeti gyászt.

A második világháború után bekövetkezett szovjet térnyerésnek "köszönhetően" megpecsételődött az Országzászlók sorsa is. Legtöbbjüket 1949-ig lerombolták, a kisszámú megmaradtnak 1956 vetett véget. Az országzászlók visszaállításának folyamata 90-es évektől kezdve azonban újra felerősödött, 1990 után több száz országzászlót állítottak vissza úgy az anyaországban, mint Erdélyben.

Kiállításunkban a 20. század elején felállított fővárosi és vidéki országzászlók elhelyezésének, avató ünnepségének, sorsának hiteles történetét ismerhetik meg a látogatók korabeli leírások, fotók és relikviák segítségével.

Országzászló, Budapest -
 ten a Szabadság-téren az
 Irredenta-szobrok kiegészítéseképpen 1928 aug.
 20. a nemzet adakozásából fölavatott Erekl-
 lyés Országzászló. Zász-
 lója félárbocon hirdeti a
 magyar nemzet fájdal-
 mát elvesztett ország-
 részét miatt. A zászló
 Nagymagyarország hely-
 reállításakor kerül ismét
 az árboc tetejére. A
 zászló a nagy magyar
 címert tünteti fel az „Így
 volt — így lesz!” felirat-
 tal. Az Országzászló ta-
 lapzatába összegyűjtöt-
 ték az ország összes vár-
 megyéinek, községeinek,
 megszállott törvényha-
 tóságainak, nevezetesebb
 történelmi helyeinek egy kis földjét és a világháború
 külföldön fekvő magyar katonatemetőinek sírjai-
 ról küldött földet. Az Erekl-
 lyés Országzászló Nagy-
 bizottsága megszervezte az Országzászló őrszolgálatát, 1930. máj. óta minden vasárnap és na-
 gyobb ünnepen rendszeres zenés őrségváltásokat
 tart. Az Országzászló őrségei képviselik a magyar
 nemzeti társadalom állandó helytállását az irre-
 denta gondolatért. A társadalmi tiltakozó gyűlé-
 seket Trianon ellen azóta itt rendezték. 1931-ben
 fölállították az első vidéki Országzászlót és azóta
 1936 aug. már 240 Országzászlót állítottak fel a
 megsemmisített országban.

Országzászló

Türr István (Baja, 1825. aug. 11. – Bp., 1908. máj. 3.): tábornok. Isk. tanulmányait megszakítva önként jelentkezett katonai szolgálatra (1842) és az 52. osztrák gyalogezreddei került 1846-ban Lombardiába. Milánóban érte az 1848-as forradalom, ahonnan Radetzky tábornok visszavonuló seregeivel együtt távozott. Mint hadnagy vett részt az Ausztria és Piemont közötti háborúban, de a fegyverszünet alatt, 1849. jan. 19-én átállt a piemonti hadsereghez. Századosi rangra emelték és egy magyar légió szervezésével és vezetésével bízták meg. Miután a légiót feloszlatták, ~ csapatával a badeni felkelőkhöz csatlakozott és ezredesi rangot ért el. A forradalmak bukása után, 1850 – 1853 között Svájc, Franciaország, Anglia és főképpen Piemont a tartózkodási helye, ahol Winkler Lajossal, az 1849-ben Velencében szervezett magyar légió vezetőjével együtt bekapcsolódott a mazzinista konspirációkba, melyek végül is elvezettek a sikertelen milánói felkeléshez (1853. febr. 6.). Winklerrel együtt elfogták és Tuniszba száműzték. A krími háború alatt először török, majd angol szolgálatban állt. Mind hadianyagbeszerző a román fejedelemségekben járt, de az osztrákok letartóztatták és a brassói haditörvényszék halálra ítélte (1856. febr. 23.), míg végül is angol közbelépésre szabadult ki fogságából. 1859-ben Garibaldi vadászcsapatában küzdött az osztrákok ellen és megsebesült. Az 1860. évi szicíliai expedícóban az „Ezer” részese volt és Garibaldi első hadsegédévé, majd a hadsereg főfelügyelőjévé és tábonokká nevezte ki. Vezetése alatt állt a XV. hadosztály, melyhez a nemzetközi dandár tartozott, és ide osztották be az 1860. júl. 16-án megalakított magyar légiót is. Nápoly elfoglalása után a város és a tartomány katonai parancsnoka lett. A voltornói csatában (1860. okt. 1 – 2.) a tartalék haderőt irányította, ennek részvétele döntően hozzájárult a győzelemhez. A demokratikus-köztársasági erők és a cavourista monarchista párt közötti küzdelemben az utóbbiak mellett foglalt állást. Az olasz kir. hadsereg altábornagya lett. III. Napóleon francia császárral rokoni kapcsolatba került, bizalmasává vált a monarchista Európa vezető köreinek. A turini kormány megbízottjaként komoly szerephez jutott az itáliai magyar légió átszervezése során mint a légió főfelügyelője és hozzájárult a garibaldista elemek kirostálásához, valamint e katonai alakulat alkalmassá tételéhez a brigantaggio elleni küzdelemre (1861 – 62). Az 1866-os háború idején diplomáciai missziókat teljesített és katonai szervezésre kapott megbízást Szerbiában, de ennek realizálása a közbejött fegyverszünetek miatt elmaradt. Az 1866-os osztrák-magyar kiegyezés után felajánlotta szolgálatait Bp.-en és Bécsben egyaránt. Franciaország, Olaszország és Ausztria-Magyarországgal szembeni szövetségének tervén munkálkodott (1868 – 69). A poroszfrancia háború és III. Napóleon bukása után viszont a Monarchia, Németország és Olaszország hármasszövetségének lett a szószólója. Széles körű nemzetközi és hazai kapcsolatait merész vállalkozások szolgálatába állította. Jól ismert neve azonban sorra olyan nagy vállalkozásokat fémjelzett, amelyek hamarosan csődbe jutottak (a Panama-csatorna építésének előkészítő munkálatai Lesseps Ferdinánddal az 1870-es években, a Korinthoszi-csatorna építésének megkezdése a 1880-as években), és a terveket mások valósították meg. Számtalan tervet vetett fel Magyarország csatornahálózatának bővítésére, melyekből végül is a Ferenc-csatornahálózat valósult meg (az 1870-es években). Szerepet vállalt a szabadkőműves mozgalomban is. Szót emelt a népoktatás fejlesztéséért (Corvinatársulat alapítása, 1870). Írásai néhány kisebb röpirattól eltekintve (A marsalai ezer. Válasz Bertani „Bosszú a síron túl” című művére, Pesti, 1870; Krivácsy József ezredessel szemben kiadott vitairata olasz nyelven, Milano, 1864) hírlapi cikkekre, visszaemlékezésekre (Magyar Hírlap, 1903. okt. 4. – dec. 20.), vállalkozásaival kapcsolatos terveire szorítkoznak és nagy számban találhatók a legkülönbözőbb európai és hazai újságok hasábjain. – Irod. C. Pecorini-Manzoni: Storia della 15ª divisione T. nella campagna del 1860 in Sicilia e Napoli (Firenze, 1876); Gonda Béla: T. tábornok (Bp., 1925); Koltay-Kastner Jenő: T. I. 1860-ban (Bpesti Szle, 1929); A Kossuth-emigráció Olaszországban (Bp., 1960); Lukács Lajos: Garibaldi magyar önkéntesei és Kossuth 1860 – 61-ben (Bp., 1962); Etienne T. en 1860 (Il Risorgimento in Sicilia, 1965. 1 – 2. sz.); Garibaldi e l'emigrazione ungherese 1860 – 1862 (Modena, 1965).

Türr-emlékmű és kilátó

Baján a Sugovica áthelyezett dunai torkolatánál egy olyan földnyelv épült ahonnan a Duna hosszú szakasza és a szemben lévő nagyterjedésű erdőség (Gemenc) egy része is jól belátható. Mindezt segíti a főmeder enyhe ívelése is. Ennek a földnyelvnek a kiinduló, magas pontjára építtette Baja város Türr István emlékművét 1934-ben.

Türr (1825. augusztus 11. Baja, 1908. május 3. Budapest) nemzetközi hírnevét az olasz nép szabadságharcában, majd az egységes Olaszország létrehozásában vállalt szerepe alapozta meg. Garibaldi közvetlen munkatársa, altábornagy volt. Katonai-diplomáciai megbízásokat vállalt és teljesített. Különböző kormányok között: együttműködésen fáradozott.

A Szezei csatona sikere, Lesseps barátsága és külföldi tapasztalatai bátorították, hogy nagy vízügyi vállalkozásokba (Darien földszoros átvágásának előkészítése, Korinthuszi

csatona építése, ...) is kezdjen..

Az 1867-es kiegyezés után amnesztiát kapott, és mint olasz királyi altábornagy visszatért Magyarországra. A világlátott, széles látókörű Türr jelentős kapcsolataival, tapasztalataival a magyar gazdaság és kultúra fejlesztésének meggyorsítására összpontosított. Reális helyzetfelismerését tükrözte hazai gazdaságpolitikai koncepciója: a nemzetközi tapasztalatok és erőforrások felhasználásával a belterjesség irányába fejleszteni a magyar mezőgazdaságot; gazdaságosabbá tenni a termelést; növelni a termelékenységet; versenyképesen kijutni az európai piacra; kiszabadulni abból a helyzetből, amely Magyarországot gazdaságilag Ausztriának szolgáltatta ki. Ennek előmozdítására kell felhasználni a hitel-, a pénz- és adópolitikát, a vízgazdálkodást, a széleskörű kulturális és erkölcsi nevelőmunkát.

Tanulmányok, cikkek sorát írta magyar, olasz, francia lapokban és folyóiratokban, a hitelről, az öntözésről, a vízi közlekedésről, az utakról, a vasút és víz "harcáról", a mezőgazdaság belterjes fejlesztéséről. Kiváló képességei, vonzó személyisége, bátor vállalkozásai megnyerték a kor legkiválóbb olasz - francia - magyar vízügyi szakembereit (Caramorra, Lesseps, Geszler, Heinz, ..). Vízügyi vállalkozásai a magyar és a nemzetközi vízgazdálkodás nagyjai közé emelték. Hazánkban a Ferenccsatorna teljes felújítása és hálózattá bővítése is nevéhez fűződik.

Türr István magabiztosan eligazodott a történelmi kor bonyolult, ütközésekkel és szövevényekkel is telített áramlatában. Tetteivel egyaránt beírta nevét a XIX. század közepén lezajló szabadságharcok és polgári forradalmak, a nemzetközi diplomácia, a békemozgalom, a nemzetközi és magyar vízgazdálkodás, s a magyar gazdaság és közművelődés történetébe.

Türr a XIX. század második felében korát megelőzően a polgárosodás-európaiság határozott előmozdítója volt.

Emlékművét Nagy András városi főépítész, az emléktáblát - domborművet Miskolczi Ferenc képzőművész tervezte. Anyaga beton és faragott mészkő.

Az emlékmű henger alakú, toronyszerű, oszlopcsamokos. tetején terasszal, zászlóval. Teljes magassága /zászlórúddal/ 13 m 72 cm.

A Duna és a Sugovica találkozásánál emelt Türr kilátó Baja város ismert és elfogadott szimbóluma. A város szívéből hangulatos Sugovica parti sétányon keresztül juthatunk el ide.

